

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 16.12.2021

Vår ref.: 201708079-85

Deres ref.:

NVE ber Statnett og Elvia om å vurdere alternativ B på nytt - Liåsen transformatorstasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til konsesjonssøknader av oktober 2017 og endringssøknader av oktober og desember 2020 fra Statnett SF og Elvia AS for å bygge og drive nye Liåsen transformatorstasjon ved Klemetsrud i Oslo kommune.

NVE har på nåværende tidspunkt ikke et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å ta stilling til konsesjonsspørsmålet. NVE ber med dette Statnett og Elvia om å vurdere og eventuelt konsesjonsøke alternativ B på nytt.

Bakgrunn

I opprinnelige konsesjonssøknad fra 2017 søkte Statnett om to alternativer for plassering av ny transformatorstasjon ved Liåsen. Elvia søkte om en ny 132 kV forbindelse (delvis luftledning og delvis jordkabel) for nettilknytning til ny stasjon. Begge alternativer befinner seg innenfor dagens Markagrense. Alternativ A er lokalisert like nord for Liåsen og sør for Grønmo gjenbruksstasjon, mens alternativ B er lokalisert like øst for Liåsen ved Grønmoveien. Søknadene var på offentlig høring i perioden november–desember 2017.

I krav om tilleggsopplysninger av 03.05.2018 ba NVE Statnett og Elvia om å vurdere tilpasninger av alternativ A som kunne bidra til å forbedre dette, herunder endring av ledningstraseer og adkomstvei. Dette gjorde at de arbeidet videre med detaljering av alternativ A med tanke på en endringssøknad, mens alternativ B ble lagt til side.

Da endringssøknadene omsider forelå mot slutten av 2020, var alternativ A på et høyere detaljeringsnivå enn alternativ B. Statnett besluttet å trekke alternativ B, og begrunnet dette med de mange negative høringsuttalelsene fra beboere ved alternativ B i første høringsrunde. I endringssøknaden søkte Statnett kun om et justert alternativ A. Elvia søkte nå om en ny 132 kV luftledning fra overliggende nett helt frem til ny stasjon.

NVE gjennomførte offentlig høring av søknadene i perioden januar–mars 2021. NVE mottok 13 høringsuttalelser til endringssøknadene, der flertallet er kritisk til det omsøkte alternativet på grunn av konsekvensene det vil ha for friluftslivsinteresser. Oslo kommune fremmet innsigelse mot alternativ A i sin uttalelse.

Behovet for en ny transformatorstasjon og konsekvensen av forsinkelser

Liåsen transformatorstasjon har vært planlagt lenge. Da 420 kV-ledningen mellom Follo og Frogner ble bygget, ble den lagt i en sløyfe nettopp for å gi plass til en fremtidig stasjon her, og i 1991 ble reguleringsplanen for å etablere en stasjon på området godkjent.

Etter NVEs vurdering er behovet for en ny transformatorstasjon ved Liåsen godt begrunnet. For å opprettholde forsyningssikkerheten, samt å oppfylle leverings- og tilknytningsplikten av nytt forbruk, er det nødvendig å bygge ut strømmettet i Oslo sør-øst med transformering fra 420 kV til 132 kV. Ikke bare vil transformatorstasjonen tilrettelegge for økt forbruksuttak sør-øst i Oslo, den reduserer også behovet for kostbare oppgraderinger av Elvias regionalnett. Stasjonen frigjør blant annet kapasitet i Ulven transformatorstasjon som i dag er høyt belastet. Dersom man ikke gjør noen tiltak i nettet her, vil forsyningssikkerheten gradvis forverres. Sannsynligheten for avbrudd øker, og konsekvensen av et avbrudd blir større fordi flere kunder rammes.

Det er nå fire år siden Statnett og Elvia sendte første konsesjonssøknad for stasjonen. Jo mer prosjektet forsinkes, desto mer svekket blir forsyningssikkerheten, med de alvorlige konsekvensene det kan få for samfunnet. Siden 2017 har forbruksveksten tiltatt, og behovet for transformatorstasjonen er understreket ytterligere.

Oslo kommune fremmer innsigelse mot det omsøkte alternativet

I sin uttalelse til endringssøknadene fremmet Oslo kommune innsigelse mot konsesjonssøkt løsning (alternativ A). Kommunen kan ikke se at det er foretatt en ny vurdering av andre alternativer utenfor Marka i tråd med kommunens uttalelse til opprinnelig konsesjonssøknad. Kommunen mener dette er svært kritikkverdig. Kommunen finner det også svært kritikkverdig at Statnett har gått videre med kun alternativ A, som for kommunen er det minst foretrukne alternativet.

Kommunen viser til at Liåsen er et verdifullt nærturområde for Klemetsrud skole, barnehage og lokalbefolkning, og at en utbygging som foreslått vil innebære en betydelig forringelse av dette området. Utbyggingen vil også forringe rekreasjonsverdien av Grønmo friluftspark i betydelig grad.

Kommunen forventer derfor at NVE ber Statnett gjennomføre, i samarbeid med kommunen, en ny vurdering av mulige alternativ som gir mindre negative konsekvenser for friluftsliv og byutvikling. Dersom det ikke lykkes å finne en bedre lokalisering av stasjonen, ber Oslo kommune om at det arbeides videre med alternativ B, i samarbeid med kommunen, der det søkes å minimere negative konsekvenser av tiltaket med hensyn til blant annet friluftsliv, landskap, bomiljø, nærmiljø og naturmangfold, både i anleggs- og driftsfasen.

Befaring og innsigelsesmøte

NVE gjennomførte befaring på Liåsen i august 2021 sammen med Oslo kommune, Statnett og Elvia. Tiltaksområdene for både alternativ A og B ble befart.

NVE arrangerte et innsigelsesmøte med Oslo kommune, Statnett og Elvia den 06.09.2021. Hensikten med innsigelsesmøtet var å drøfte muligheten for endringer av prosjektet slik at innsigelsen kan trekkes. Etter møtet har kommunen opprettholdt innsigelsen.

NVEs vurdering av innsigelsen

Mulighetsstudie og alternativer utenfor Marka

I uttalelser av 2018 og 2021 viser kommunen til en mulighetsstudie av alternative plasseringer av en ny transformatorstasjon fra 2015.¹ Kommunen mener primært at NVE må be Statnett om å vurdere alternativer på nytt som ikke berører Marka.

Etter NVEs vurdering er det ikke grunnlag for å be om en ny vurdering av slike alternativ, noe som også var vår vurdering i 2018 etter høringen av opprinnelige konsesjonssøknader. I mulighetsstudien ble i alt 10 alternative plasseringer vurdert. Et viktig planleggingskriterium for ny stasjon er at den er lokalisert nær dagens 420 kV ledning Follo–Frogner og 132 kV ledning Solbergfoss–Abildsø, siden stasjonen må kobles til begge ledninger. Alternativer som ligger langt unna ledningene, vil kreve større omlegging av ledningstraseene. Dette er arealkrevende luftledningsanlegg som ikke bare vil gi vesentlig nye negative virkninger for private og allmenne interesser, det vil også medføre en betydelig ekstrakostnad for samfunnet.

Fem av alternativene som ble vurdert ligger utenfor Marka, men for to av disse ville ny 132 kV tilknytningsledning berørt Marka. Samtlige vurderte alternativer utenfor Marka innebærer en vesentlig lengre 132 kV tilknytningsledning, konflikt med boligutviklingsområder (Gjersrud/Stensrud) og annen arealbruk.

I etterfølgende forprosjektrapport er tre av alternativene fra mulighetsstudien tatt med videre. I tillegg vurderes et alternativ med plassering av stasjonen i et fjellanlegg under Liåsen. Et fjellanlegg ville blitt betydelig dyrere enn stasjon i dagen, med omfattende anleggsarbeider nær boligbebyggelse, og et større muffeanlegg i dagen for nedføring av 420 kV og 132 kV ledninger. Det er ikke tilgjengelig areal til et slikt muffeanlegg utenfor Markagrensa ved Liåsen.

Både mulighetsstudien og etterfølgende rapport viser etter NVEs syn at alternativ A og tidligere omsøkt alternativ B er alternativene som samlet sett gir minst virkninger for omgivelsene. Samtlige vurderte alternativer utenfor Marka innebærer en betraktelig lengre 132 kV tilknytningsledning, konflikt med boligutviklingsområder (Gjersrud/Stensrud) og annen arealbruk.

¹ På forespørsel oversendte NVE dokumentene til Oslo kommune under høringen våren 2021. Dokumentene er nå publisert på prosjektets saksside: <http://www.nve.no/4774/a>.

Etter NVEs vurdering er det lite sannsynlig at det lar seg gjøre å finne nye plasseringer utenfor Marka-grensa som er åpenbart bedre enn alternativ A og tidligere omsøkt alternativ B. Som redegjort for over, er det av hensyn til forsyningssikkerheten vesentlig at det ikke oppstår nye forsinkelser i prosjektet som en slik ny utredning nødvendigvis ville medført.

Alternativ B

Kommunen mener at dersom det ikke lykkes å finne en bedre lokalisering av stasjonen, så må det arbeides videre med alternativ B, i samarbeid med kommunen, der det søkes å minimere negative konsekvenser av tiltaket.

Statnett og Elvia konsesjonssøkte alternativ B i opprinnelig søknad av 2017. NVE mottok 17 uttalelser til søknaden, og et flertall av høringsuttalelsene (12 av 17) kom fra personer bosatt nær alternativ B (Godheimveien, Grønmoveien og Enebakkveien). Samtlige av disse ønsket ikke alternativ B og foretrakk alternativ A. De var spesielt opptatt av ulempene i anleggsperioden og hvordan en ny transformatorstasjon i nærområdet vil påvirke bomiljøet og boligverdien. Flere mente at langvarig anleggstrafikk tett opp til boliger i Godheimveien/Grønmoveien ikke var forsvarlig med hensyn til støy, støv og trafiksikkerhet. Oslo kommune var i sin uttalelse tydelige på at de ønsket alternativ B fremfor alternativ A av hensyn til friluftslivsinteresser, men fremmet ikke innsigelse mot noen av alternativene på dette tidspunktet.

Flere av høringsinstansene i andre høringsrunde påpeker at de ikke ble gjort oppmerksom på den første konsesjonssøknaden og høringen av denne. De mener derfor at første høringsrunde kan ha gitt et skjevt bilde av interesse motsetninger og lokalbefolkningens syn. Flere høringsinstanser, inkludert kommunen, stiller seg uforstående til hvorfor alternativ B ble forkastet.

Både alternativ A og B har negative virkninger for allmenne og private interesser, noe som er unngåelig ved prosjekter av denne størrelsen. En åpenbar fordel med alternativ A er at avstanden til eksisterende boligbebyggelse er større, noe som gjør at ulempene for naboer og gjenboere til stasjonen både i anleggs- og driftsperioden vil være mindre. Nettilknytning mellom ny stasjon og Klemetsrud transformatorstasjon er også enklere og billigere med dette alternativet. På den andre side gir alternativ B en kortere 132 kV tilknytningsledning mot overliggende 132 kV nett. Alternativ B berører i mindre grad et mye brukt nærturområde på Liåsen, og det er ikke i konflikt med Grønmo friluftspark som er under utvikling.

NVE er enig i at begrunnelsen for å forkaste alternativ B ikke er tilstrekkelig tydeliggjort fra Statnett og Elvias side. Ut fra kunnskapsgrunnlaget som nå foreligger er det ikke åpenbart at alternativ A er bedre enn alternativ B. Innsigelsen fra Oslo kommune understreker dette. NVE har på nåværende tidspunkt ikke et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

NVE ber Statnett og Elvia om å vurdere alternativ B på nytt

På bakgrunn av det ovenstående ber NVE om at Statnett og Elvia vurderer alternativ B på nytt og eventuelt søker om konsesjon for dette alternativet.

NVE legger til grunn at alternativet har vært omsøkt tidligere og at mye av plangrunnlaget som foreligger kan gjenbrukes. Miljøutredningen utarbeidet av Multiconsult i 2016, er etter NVEs vurdering ikke utdatert og kan fremdeles inngå i kunnskapsgrunnlaget. Høringsuttalelser fra første høringsrunde utfyller dette. Uttalelsene kan også bidra med informasjon som kan brukes i justeringer av alternativet som reduserer ulempene for omgivelsene i både anleggs- og driftsfasen.

Dersom Statnett/Elvia konsesjonssøker alternativet, forutsetter NVE at søknaden er på et nivå som gjør det mulig å sammenligne alternativene ut fra kostnader, omfang av anleggsarbeider og virkninger for omgivelsene. Ny søknad skal utarbeides i dialog med Oslo kommune.

Dersom Statnett/Elvia ikke velger å konsesjonssøke alternativet på nytt, stiller NVE krav om at dette begrunnes skriftlig, og det skal redegjøres for hvorfor alternativet er vesentlig dårligere enn alternativ A.

Kabelforbindelse til Klemetsrud

I både opprinnelig konsesjonssøknad av 2017 og endringssøknad av 2020 har Elvia forutsatt at ny 132 kV kabelforbindelse fra ny stasjon til Klemetsrud transformatorstasjon bygges i medhold av den utvidete områdekonsesjonen Elvia har i Oslo kommune. Dette innebærer at tiltaket ikke krever egen konsesjonssøknad, men at det skal forelegges kommune, statsforvalter, fylkeskommune og berørte grunneiere før anleggsstart.

Etter NVEs forståelse har Elvia tidligere vurdert to traséalternativer for én ny 132 kV jordkabel fra alternativ B. Ett alternativ går i veianlegg (langs Enebakkveien) frem til Klemetsrud stasjon, mens det andre alternativet går i kabelgrøft over Liåsen parallelt med dagens 420 kV ledning. NVE forstår også at Elvia ønsker å forberede for flere fremtidige kabler ved å legge trekkerør i kabelgrøfta, som gjør at den kan få en bredde på ca. 10 meter.

Dersom Statnett/Elvia konsesjonssøker alternativ B på nytt, anbefaler NVE at Elvia også omsøker denne kabelforbindelsen i sin søknad. Hvis Elvia likevel ønsker å bygge forbindelsen i medhold av utvidet områdekonsesjon, skal alternativvurderinger, kostnader og ikke-prissatte virkninger for kabeltraseen beskrives i søknaden. Etter NVEs forståelse kan kabelforbindelsen medføre et teknisk inngrep på Liåsen som kan ha betydning for vektingen mellom alternativene.

Med hilsen

Lisa Vedeld Hammer
seksjonssjef

Lars Hagvaag Seim
seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

ELVIA AS
STATNETT SF

Kopimottakerliste:

ADVOKATFIRMA WILDING & CO
Anders Myra
Anders Storbråten
ARILD ANDERSSON
Betonmast AS
Bjørndal boligsammenslutning
Christy Lawrence
DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB) REGION ØST-NORGE
DNT Oslo og omegn
Edel Magrete Skau
Evelyn Fimreite
Forum for natur og friluftsliv Oslo
GUTTORM LENDE
Jan Fjeldstad
JAN MAGNE BAE
JON HOLTE
June Bråthen
Liåsen vel
Magnus Brunander
Marianne Mikalesen
Mette Jørgensen
Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus
Oslo kommune
OSLO KOMMUNE BYRÅDSAVDELING FOR BYUTVIKLING
RUBI CHANTEL LØKEN
Sigve Malmo
Skiforeningen
STATENS VEGVESEN
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Svein Øyrås
Telenor Kabelnett
Tore Vestlund
Trond Martin Myra
WWF Norge AS
Østmarkas Venner
Aabø Powerconsulting AS